

რედაქცია

გლაზინის პრესკრუტი. ივ. მუსრანსკის ხელზე-
პ. კლუბის ქვეშ.

ხელის-მომწერა

მიიღება თელიისში, დროებითი, ივერიის რედაქცია-
ში, ქუთაისში, დროებითი, ივერიის რედაქციაში, ვ. ჯუღაშვილის
თანხლებით, ვაჭარა ქვემოთაბოთის: ВЪ ТИФЛИСЬ,
ВЪ РЕДАКЦІЮ „ДРОБНА“ И „ИВЕРІИ“.

„დროება“-„ივერიის“ ფასი

წელიწადში. 6 თვეს. 3 თვეს
დროება და ივერიის ერთად 14 მან. . . 8 მ. . 5 მ.
„დროება“ 9 მან. . . 5 მ. . 3 მ.
„ივერიის“ 7 მან. . . 4 მ. . 2 მ.

დროება

ბამოლის უკველ-დე მოზაბათს გარდა

საქონლის მფლობელი
დროებასთან ერთად
მთავრობის მხარე
საქონლის მფლობელი
დროებასთან ერთად
მთავრობის მხარე

ნახევარი წლის ხელის-მომწერა პირველის ივლისიდან წლის დამლევამდინ

დროება

ცალკე ღირს — ხუთი მანეთი

ივერია

ცალკე ღირს — სამი მანეთი

ერთად „დროება“ და „ივერია“ რვა მანეთი.

ხელის-მომწერა მიიღება, თელიისში, რედაქციაში (გლაზინის პრესკრუტი, თ. ივ. მუსრანსკის ხელზე, კლუბის ქვეშ), ქუთაისში — აკენტან ბ. ილია ჭყონასთან (სიღასუ, მირან ჭყონას ხელზე). ქადაქს გარეშე მისწავრებათათვის ადრესი: ТИФЛИСЬ. РЕДАКЦІЯ „ДРОБНА“.

ვისაც 5 მანეთის მეტი არ შემოუტანია რედაქციაში გასეთის ფული, 1 ივლისიდან მოესწობათ გასეთის გზავნა.

ადრესის გამოსაცვლელად ხელის-მომწერმა ათი მხურბი უნდა შემოიტანოს რედაქციაში. უმორჩილესად ვთხოვთ იმ ჩვენს ხელის-მომწერლებს, რომელნიც ადრესს იცვლიან, ახალ ადრესთან თავიანთი ძველი ადრესიც (ბანდეროლი) გამოგზავნონ.

ტელეგრაფები

„სახელთა-მორჩილ ტელეგრაფის სააგენტოსი“
ლონდონი, 3 ივლისს. სასტავად-
ებათა ხელაღმსრუტე, გაცხად-
ბულ და ხანგრძლივ პასისა და ხან-
ნელის მომხრეების წინააღმდეგობის
შემდეგ, 126 სმის უმეტესობით 23
წინააღმდეგ, მიღებულია იქმნა ც-და-

მეექვსე მუსლი ირლანდიის სამიწა-
წყლა ბილეთისა.

პეტერბურლის ბირჟა, 3 ივლისს.	
ბანკის ბილეთები:	მან. კაპ.
პირველი გამოცემისა—	95—50
მეორესი — — — —	94—25
მესამესი — — — —	94—62 1/2
მეოთხესი — — — —	94—50 1/2
აღმოსავლეთის პირველი—	92—50
აღმოსავლეთის მეორე	92—12

„დროების“ ფელტონი, 5 ივლისს.

კიდევ დავუბრუნებ

„რა უთქვამს, რა მოუწმისაგს,
რა წიგნი მოუწერია?
შოთა.

„დროების“ 119 ნომერში ვნახე თ. დ. წულუკიძის წერილი, ვითომ ჩემგან დეპუტაციის „ცილის-წამებაზე“ და...სიცილი მომერია. ბამასხენდა იმ მხნე სომხის ამბავი, რომელიც შოთაში იმერელს შანოელახა და, რომელმაც იქ არაფერი და, სიბილისში რომ ჩაიღო, მერტი-მეტი გული მოიყვანა. მაგრამ ის სომეხი მაინც თ. წულუკიძისთან შედარებით უშიშარი რაინდი გამოდის: მას ერთი დღე დასჭირდა გულის მოსაბრუნებლათ, ბრწყინვალე თავადს კი ერთი თვე ძლივს ეყო პასუხის საგებლათ! შეეცა არაფერი! თითონ სტამბას ერთ თვეს ვერ დაუბეჭდავს თ. დ. წულუკიძის წერილი*).

ამ გარემოებამ ცოტა არ იყოს შემაშინა! მთქვი: რაღაც მძიმე საბუთებით უნდა იყოს ავსებული წერი-

* თ. წულუკიძის წერილი გამოგზავნილია ვითომ 3 მანის, დასტავდელი 11 ივლისს.

ლი, თუ ორთავ ერთად—ფორტას და სტამბას—თანასწორად საქმე გაუჭირდა-მეთქი.

მადლობა ღმერთს, წერილი რომ გადავიკითხე, ეს მოლოდინიც გამიცრუვდა. მე დარწმუნებული ვარ, არც ერთი შეილის მოყვარული დედა აკვანთან არ წაიკითხავს თ. დ. წულუკიძის წერილს, მისთვის რომ ბევრი სიცილი, როგორც მოგესხენებათ, უსუსური ბავშვებისთვის მავნებელია.

მაგრამ, ამასაც თავი დავანებოთ! მე პასუხსაც არ მოვიწერებოდი, რომ მართლაც თ. დ. წულუკიძე იყოს საქმე. მე მის წერილს ვხედავდი მხოლოდ ძიხვად მოველაპარაკე „დროების“ მკითხველებს იმ მიზანზე, რომელმანც მაძიებლა შევხებოდი ჩვენი დეპუტაციის მოქმედებას, იმის პეტერბურლში მყოფობის დროს, და აგრეთვე იმ ყველაზეზე, რომელიც მაძიებდა, ჩემი პირველი წერილის გამო, ადგილობრივმა ქურნალებმა.

თ. დ. წულუკიძეს შეუძლია გული დაიმშვიდოს: მე არც მის წერილს დავტოვე უპასუხოთ, სხვა არა იყოს—რა იმისთვის მაინც, რომ მკითხველსაზოგადოებას გავასინჯო ბრწყინვალე თავადის ბრწყინვალე სიცრუის ნიმუში. არ შემიძლია კი, რომ ამ თავითვე არ მოვასხნო თ. დ. წულ-

აღმოსავლეთის მესამე 92—37
მქრო, 1/2 იმპერიული 7—83
შინაგანის 5% სესხი ბილეთები:

პირველი სესხის — —	212—55
მეორე სესხის — — —	205—50
1 მანეთი ღირს:	
ლონდონი — — —	25—6 პენსი
ბერლინი — — —	126—50 პფენიგი
ბამბურლი — — —	214—50 ცენტი
პარიჟი — — —	264—75 სანტიმი
საქსონიის კერასინი — —	—

თბილისის პოლიცია

თბილისი, 4 ივლისს.

ორმა პოლიციის ყარაულმა (გარადავომი) გასტყვეს ღამით ერთი მიკიტანხანა, რაც ფული და ნივთები იყო წაიღეს, იქვე ჩათვრნენ და იქვე დაიჭირეს;

ერთმა პოლიციის აფიცურმა ორი პოლიციის სალდათი მოიხმო და უბრძანა გოგოები მომიყვანეთო. ბარადავომმა ვერ შეუსრულეს ეს ბრძანება და მხოლოდ ამისთვის აფიცურმა ორივე დაითხოვა სამსახურიდან.

პრისტავებს და, ზოგიერთს . . . პოლიციის აფიცურებს, მოსამსახურებელად, ლაქიებად და მზარეულებად, გარადავომი ჰყავთ შინ. ერთი პოლიციის აფიცური დუქნებში და მალაზიებში დაიარება და

საქონელს არჩევს და, თუ მალაზიის პატრონმა მუქთად არ მოსცა, თან პოლიციის მოხელე ახლავს და იმას უბრძანებს, ეს კაცი პოლიციაში წაათრიეთო.

მეორე პოლიციის აფიცური სასამართლოსაგან გარდაწყვეტილ ჯარიმებს და თუ სხვა ფულს აგროვებს. თვითონ სკამს და ხალხს მეორედ ახადებენ.

შველა ეს ამბები ჩვენს ქალაქში ხდება.

და ჯერ არცერთი მავალითი ამ მომხდარა, რომ ამ გვარ საქმეები ჩამდენი პოლიციის რომელიმე მოხელე სამართალში მიეცეს და კანონიერად დასჯილიყოს. მშვიდმა კაცმა რომ შეუხრის პური მოიპაროს, იმისთვის თითქმის სიმბირია გამოწვებულა და პოლიციის მოხელე აფიცურმა რომ ქვეყანას ატყუებდეს, ქრთა იღებდეს და ათას სხვა უკანონოზ ჩადიდეს, თუ ერთობ აშკარად მომედებს და წააწყდენ, დაიჭირეს, ბრი-ბეგრი სამსახურიდან დაითხოვს.

სულ იმას იხანია: ქალაქში ბევრს უსაქმო, ბოროტი ხალხი სხოვრეუნდა გაიწმინდოს ქალაქი ამ გზის ხალხისაგანაო. მაგონია, უკვირის ნება, რომ ჯერეთ თვითონ პოლიციის გაიწმინდოს ზოგიერთ ბოროტ ხალხს

ეგრეთ წოდებულ „დეპუტაციის“ მადგენელ პირებს, შეუძლიათ გაშალონ გახვითი და მეორე ხალხის ლა მოჰყვენ კითხვას: იქ ნახვენ წერილის პასუხს. აქ კი ორი სიტყვა სხვისი ადრესით.

მართულ ქურნალებმა, ჯერ კრიამ“ და შემდეგ „იმედმა“, თუცა საქროთ იცენს დეპუტატების მმედების განკიცვა, მაგრამ თინებრალეზობათ საბრალონი: რა მსაწყულებმა! მართალია, აღიარეს და გასწიეს ჩრდილოეთისკენ ამომჩრეველების დაუკითხავათ, შეუცნობათ, მაგრამ მეტი არ ვბათ, ბრიყვები არიან და მიტეოთა“.

ამ სიტყვებით თუ არა—ეს დიოდა იმ სტატიებიდან. მაგონითი ჩამოღობა არც მე მომიწბია! მე მხოლოდ საქროდ და წარმედგანა ქართველ საზოგადსათვის მკრთალი სურათი იმ ჯობისა, რომელიც ჩაიღინეს მხელობით ცრუ-დეპუტატებმა. ხად მქონდა შემდეგი მოსაზრე: — ჩვენი თავდა-აზნაურობა, რომლი მე, ახლა ის როლი არ იყო ამ შეიდი, ათი წლის შივისი სარგებლობა, ქვეყნის

„გაქოთ, რა გაქოთ, ვინ გაქოთ, აზსაქებულსა ენითა!“
ახლა თ. დ. წულუკიძეს და სხვებს,

საგანრომელსაც იქ შეუფარეს თავიპო-
ლიციის მუნდრიოთა და იარაღით აღ-
ჭურვილნი ან თვითონ ავაზაკობენ
და ან სხვა ავაზაკებს იფარვენ და
ხელს-აფარებენ.

მაგიერად ისევე ჩვენი პოლიცია
ძალიან დიდ მხნეობას იჩენს ზურნისა
და ყველა ჩვენებურ ჩვეულების და
ქვიფობის აღკრძალვაში, დიდ გამჭ-
რიახობას იჩენს ხამ სოფლებს გლე-
ხის შევიწროებაში და დანაგვრებაში და
სხვა ამგვარებში.

ზროა, ჩვენი უმაღლესი ადმინისტრ-
რაციამ მიაქციოს ყურადღება ჩვენი
ქალაქის პოლიციის მდგომარეო-
ბასა.

მოგვხსენებთ, რომ პოლიციის სა-
მსახურში ახლა თითქმის მარტო ისე-
თი პირები შედიან, რომელნიც სხვა
სამსახურში ვერ გამოდგარიან, რომ-
ელნიც სხვა უწყებებში დათხოვნილ-
ნი ყოფილან. უმაღლესის ადმინი-
სტრაციის მოვალეობაა, რომ პოლი-
ციის სამსახური გააპატიოსნოს; მხო-
ლოთ მაშინ არ ითაკილებს რიგიანი
კაცი იქ სამსახურს და მხოლოთ მა-
შინ შეასრულებს პოლიცია რიგიანად
თავის მოვალეობასა.

ახალი ამბები.

ჩვენ გვაცნობებენ, რომ შინაგან
სენსის 1 ივლისის ტირაჟში ამოსული
200,000 მანეთის მოგება ერთს
მლადიკავაზის მესხანის ალექსი
სჩერბაკოვს, რომელიც ამ ქამად დახ-
ლიდრად არის აქაურ ვაჭრის სიტო-

კუდათ თუ კარგათ, მაინც ესმის
ეხლა მას და თუ, მიუხედავად ამი-
სა, მაინც ჰგზავნის პეტერბურღში ამ
გვარ დეპუტატებს, აქ რალაც შეც-
დომა უნდა იყოს-მეთქი. შეიძლება
მართლა უდროოთ დაინახეს კარგი
კაცების გამოგზავნა და, მაიდი, ვაც-
ნობებ, რომ კეთილი საქმისათვის
უდროობა არ არსებობს-მეთქი.

მე იმ დროს ფიქრათაც არ მქო-
ნია, რომ ჩვენი დეპუტატები ცრუ-
დეპუტატები იყვნენ. ამასთან ისეც
გავივლიე თავში:

— ღღეს თუ ხვალ ხელმწიფე იმ-
პერატორის დაგვირგვინება მოხდება,
დეპუტატები მაშინაც უსათუოთ გა-
მოემგზავრებიან ყოველ კუთხიდან
ოსკოვისკენ, — არ გაწყრეს ღმერთი
და ხელ-მეორეთაც ესენი არ გააგზავ-
ნონ მათ-და წარმომადგენელად.

რასაკვირველია, მე ეს შეცდომით
ლომივიდა: ახლა კარგათ ვიცი, რომ
ელმეორეთ მათი გამოგზავნა რუსე-
ისკენ, საზოგადოების სახელით თავ-
ედ ლაფის დასხმა იქნება, რასაც არ
კადრებს ჩვენი თავად-აზნაურობა.
მაგრამ მაინც სიფთხილეს თავი არ
ეკვივო, ნათქვამია. აი, ამისთვის მე
იც შეიძლება ვერცლათ ავწერე
ი რაინდობა, სწორეთ ამ სიფთხი-
ის გამოისობით.

რაც შეეხება პირად დეპუტატებს,
თითონ არა ნაკლებ „იმედის“ და
„ვერის“ თანამშრომლებისა, მებრა-
ებიან ისინი; მაგრამ რა გამოვიდა

ვის არაყის დუქანში ერევის მეიდან-
ზე, მარეასლის პირ-და-პირ.

იმ ოთხი „სეირნობიდან“, რომე-
ლიც უკანასკნელ ოთხი კვირის გან-
მავლობაში იყო გამართული პლექ-
სანდროვის ბაღში, იმპერატორის
ალექსანდრე მეორის სახელობაზე
გასამართავ უპატრონო ბავშვების თავ-
შესაფარ სახლის სასარგებლოდ, შე-
მოსულა: პირველ კვირას 268 მან.,
მეორეს — 2,158, მესამეს — 392 და
მეოთხეს — 410 მან.

ამ „სეირნობის“ გამართვლებმა
გვიტხრეს, რომ რადგან, თითო „სეირ-
ნობის“ გამართვისათვის ხარჯი 500
მანეთზე ნაკლები არ ყოფილაო,
ამის გამო მხოლოთ მეორე კვირის
სეირნობიდან დარჩა საკმაოდ მოგე-
ბაო; დანარჩენის სეირნობიდან კი
წაგება იყოფო.

სომხურ ჟურნალის „ფარმის“
უკანასკნელს ნომერში გამოცხადე-
ბულია, რომ ამ ჟურნალის გამოცე-
მა, ნივთიერ საშუალების სიმცირის
გამო, დროებით მოისპობა და შემ-
დეგში, სანამ უკეთესი დრო არ და-
გვიდგება, გამოცემის უფლება რა არ
დაეკარგოთ, წელიწადში მხოლოთ
თითო წიგნს გამოვსცემთო.

„შორძი“ ერთი საუკეთესო ჟურ-
ნალთაგანი იყო სომხურს ენაზე და
ამიტომ სამწუხაროდ უნდა ჩაითვალოს
იმის ასე უდროოვოთ მოსპობა და ის
გარემოება, რომ სომხის მდიდარ საზო-

აქედამ? შეიძლება მათდა გაუკაცნე-
ლათ მათი ნამოქმედარის განკიცხვა?

რაიცა შეეხება „იმედის“ საყვედურს
„ზროებისადმი“, რისთვის არ აუხსნაო
დეპუტატებს მათი დანიშნულები, ერო-
ბის და ენის მნიშვნელობა და სხვა,
თუმცა მე არ შემეხება ეს კითხვა,
მაგრამ არ შემიძლია არ ვსთქვა შემ-
დეგი: თუ „იმედი“ მართლა ჰფიქ-
რობს, რომ მათი მორჯულება გავ-
თის სტატიით შეიძლება, ძლიერ შემ-
ცდარია. მანდ ისინი რა ნაირათაც
უნდა მოარჯულოთ, შუა გზაზე ყო-
ველიფერი დაავიწყდებოთ. იმერეთის
თავად-აზნაურობაში მოინახება არა-
ერთი პირი, რომელსაც არაფერი
მორჯულება არ სჭირიათ, — ისედაც
კარგათ ესმისო, რა მათთვის სასარ-
გებლო და რა არა. თვითონ თავად-
აზნაურობას რომ გამოგზავნა დეპუ-
ტატები, იმათ არაფერი სწავლება არ
დასჭირდებათ. მაშასადამე, ცრუ-დეპუ-
ტატებს სწავლება კი არა — პასუხის
მოთხოვა სჭირსო: რა საფუძვლით,
ანუ ეისი ნება დართვით წამობრძან-
დნენ ისინი აქეთ? ამისათვის სახარე-
ბის თავზე წაკითხვა კი არა, სხვა სა-
შუალებათა სჭირია. რა საშუალებაც
უფრო გამოსადგება, — ეს თვითონ
იმერეთის თავად-აზნაურობამ განსა-
ჯოს...

ახლა მიუბრუნდები თ. ღ. წულუ-
კიდის წერილს.
—
„რაც ბასტაქს თავი შეუწუხებს და
მკვრ-მეტყველებით დაუწერია იმსჯედ,

გაღობამ ვერ შეიძლო ერთი ხერი-
ანის ჟურნალის ხელის-მომართვა.

„გალასის“ № 175-ში დაბეჭდი-
ლია ძაცკასის მხრის შესახებ მოწი-
ნავე სტატია, რომელშიაც, სხვათა
შორის, შემდეგ ადგილს ვპოულობთ:
„გავკასის მსაჯე გამოვიდა ახლა იმ
მდგომარეობიდან, რომელსაც ქვეყნის
გამგეუ და მოქმედ ძალათ მხოლოდ
ერთი ბიურკრატია (ჩინოვანება) უნდა
ჩაითვალოს. გავკასის მსაჯეებს იმდე-
ნად გავსება გახსნილნი არიან, რომ შე-
იძლება იმათვე მიენდოს თავიანთ ადგი-
ლებზე საქმეების გამკება. ახლ მთა-
ვარ მმართველის ჩინებული მოვალეობა
ის იქნება, რომ მოქმედების ასწავლს
გამოაწვიოს თვითონ საზოგადოების ძა-
ლა და ქვეყნის სასარგებლოდ მმართველს
ეს ძალა, იმ ქვეყნისა, რომელიც ასე
უხვად არის ბუნებისაგან შემკობილი,
მაგრამ ამასთანავე ასე სუსტად სარგებ-
ლებს ამ თავის ბუნების სიმდიდრით.“

რალა თქმა უნდა, რომ ყველა,
ვინც ჩვენს ქვეყანის იცნობს, თანა-
გრძობით წაიკითხავს ამ გონიერ სი-
ტყვებს პეტერბურღის გაზეთისას.

„გავკასი“ გვაცნობებს, რომ ჩვე-
ნი მხრის უმაღლეს მთავრობის გან-
კარგულებით, ღენ-ლეიტ. ძამაროვი
იგზავნება სოხუმში იმ განზრახვით,
რომ გამოიკვლიოს — თუ როგორ
უფრო ადვილად შეიძლება გზის გა-
ყვანა სოხუმის სამხედრო მანრიდან
მთებზე, შუბანის მახრამი.

რომ ვითომც ჩვენ გვეთხოვს ვერსუ-
ლები ვანკაინებისათვის, ბრძანებს თ. ღ.
წულუკიძე, ეს სრულიად ცილის-წამება
არის და ჩემის მხრით საქვეყნოდ ვიტყვი,
რომ არც ოფიციალურს და არც კერძო-
ბით თხოვნას არა რომელიმე მართებლ-
ბის პირთან ამ საგანზედ მე არ დაუსწრე-
ბივარ და ჩემის აზრით, არც შესაძლ-
იყო.“

შესაძლო იყო თუ არა, ამას შემდეგ
მოგახსენებთ და, რაც შეეხება თქვენ
სიტყვებს, რომ თქვენის მხრით ვი-
თომ არაფერი თხოვნა ყოფილა — უკა-
ცრავად ნუ ექნები და დიდი სიცრუე
გახლავსო. შეიძლება თქვენ პირადათ
თვითონ თხოვნას არ დასწრებინართ,
— ეს არც მე მითქვამს, მაგრამ რომ
თქვენ კარგათ იცოდით ამ თხოვნის
ამბავი, თუ საჭირო იქნება, მოწმე-
ბით დაგიმტკიცებთ... რუსეთი ცივი
ქვეყანა არის და თქვენისთანა შეუ-
ჩვეველ პირს რომ მახსოვრობა გაუ-
ყენოს, გასაკვირველი არ არის; მაგ-
რამ ავთ-მყოფობაც არის და ავთ-
მყოფობაც, და ეს, იმგვართაგანი არაა
რომ განკურნება არ შეიძლებოდეს.

მთვითალური იყო თხოვნა თუ
კერძობითი, ეს ჩემთვის და, ფიქ-
რობ, მკითხველებისთვისაც სულ ერ-
თია, და თუ თ. ღ. წულუკიძისათვის
კი არა — მიმართოს თ. ნ. წერეთელს
და ის აცნობებს... თუ რუსეთის ჰავამ
მანება არ იმოქმედა...

„აზნაურების მხრით ჩვენ აზრითარა
მონდობილება არა გვეჩინა შესახებ რი-

რუსულ გაზეთებში იწერებინ, სა-
ხალხო განათლების ახალს მინისტრს
ბარონ ნიკოლაის განზრახვა აქვსო,
რომ კლასიკურ გიმნაზიებისა და რეა-
ლურ სასწავლებლების პროგრამმა
მეხუთე კლასამდინ ერთ ნაირი იყო-
სო; ლათინურ ენის სწავლება ორივე
გიმნაზიებში მეორე კლასიდან უნდა
დაიწყოსო და ბერძნულ ენას კი მარ-
ტო კლასიკურ გიმნაზიებში დააწყე-
ბინებენ, ისიც მეხუთე კლასიდან.

შველას მოსწონს ამ გვარად შეც-
ვლა გიმნაზიების პროგრამისა; გახ.
„პორიადოკი“ ამბობს მხოლოთ,
კარგი იქნებაო, რომ მეექვსე კლასამ-
დინ იყოს, ერთი და იგივე პროგრამმა
ორსავე გიმნაზიებში და ამას გარდა
კიდევ უკეთესი იქნებაო, რომ ამ
გვარივე ერთნაირი პროგრამას სამხე-
დრო გიმნაზიებშიაც და სასულიერო
სასწავლებლებშიაც (სემინარიებში)
იქმნეს შემოღებულიო, მაშინ ამ სას-
წავლებლების მოწაფეთ უფრო ფა-
თო გზა ექნებათ, უფრო ადვილად
შეეძლებათ ერთი სასწავლებლიდან
მეორეში გადასვლა და უმაღლესის
სწავლის მიღებაც გაუადვილდებათო.

— როსტოვიდან იწერებინ, რომ
ვაგონების შეტაკების დროს 16 კაცი
მომკვდარა, და არა ცხრა, როგორც
აღრე იწერებოდნენ.

— „მოსკოვის ტელეგრაფში“ და-
ბეჭდილია, რომ შინაგან საქმეთა

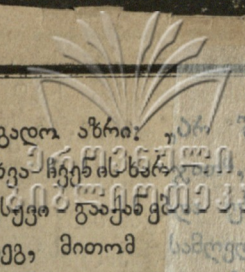
სამე თხოვნისა, თვინიერ მწუხარების გა-
მოცხადებისა და სხვ.

თქვენ რომ არაფითარი მონდობი-
ლება გქონიათ არა თვინიერ იმ თვი-
ნიერისა — მჯერა. დანაშაულიც თქვე-
ნი ის არის, რომ „თვინიერზედაც“
უნდა გეკითხათ აზნაურებისთვის და
მაშინ ისინი „თვინიერს“ არა თვინი-
ერსაც დაგვიმატებდნენ. ჩვენი თავად-
აზნაურობა თქვენ არ ჰგვაგვსო, რომ
სხვაფრივ მოქცეულიყო და თუ თქვენ
მართლა ჰფიქრობთ, რომ ის გონე-
ბით თქვენზე დაბლა დვას, — ქე რი-
ლასი წინამძღომელნი ხართ, თუ ამას
არ აუხსნით და არ ჩააგონებთ?...

მართად — ერთი ვითომ — საფუძველი
მოჰყავს თ. ღ. წულუკიძეს, მაგრამ
ისეც „ვითომ-საფუძველი“.

„მწუხარების დრო იყო და ჩვენგან
შეუძლებელი იყო წინ-და-წინ მოუსხუ-
ნებლათ დიდი მთავრის გავკასის ნა-
მესტნივისა, რომელიც იმ დროს შეტერ-
ბურღში ბრძანდებოდა, ეს ჩვენის მხრით
მომსდარყო რომელიმე მმართველის
წარმომადგენელ პირთანა“.

ძარგი და კეთილი! მაგრამ პეტერ-
ბურღში რომ ჩამობრძანდით, რის-
თვის არ ეცადეთ გენახათ დიდი მთა-
ვარი ნამესტნიკი და თუ მათი მწუხარ-
ება არ გნებავდათ, რისთვის არ
მოვლაპარაკეთ კერძოთ მაინც შინა-
გან საქმეთა მინისტრს, გრაფ ლორის-
მელიქოვს, როგორც მოახერხა სხვა
დეპუტაციებმა? ნუ თუ თქვენ ჰფიქ-
რობთ, რომ დიდი მთავარს, მაშინ

სამინისტროში ამხადებენ პროექტს, რომლის ძალითაც რუსეთის სოფლების ხალხს აღკრძალული ექნებათ ხის სახლების აშენება; მიწის აგურის და ქვითკირის შენობა უნდა ააგონო. მიხედვით, რომ ამ განკარგულების აზრი ის გარემოებაა, რომ რუსეთში ერთობ ხშირად ჩნდება ცეცხლი და მთელი ქალაქები და სოფლები იწვის.

სამართლებლო საგვლელოება.

„დროების“ მე-111 №-მა გაგვხდა იძულებული აგველო კალ ამი და გამოგვეცხადებინა ის სვედა, რომელიც წინათაც იმალებოდა ჩვენს გულში და მხოლოდ ელოდა მიზეზს, რომ იგი დაუმალავდ გამოგვეთქვა. იმის მეტი რაღა მიზეზი გვინდოდა, რომელიც მოგვცა ჩვენ „დროების“ ზემოხსენებული №-ს მოწინავე სტატიამ: „თქვამის სასულიერო სასწავლებლებზე“.

ბევრი რამ საზიზღარი აღძრა ჩვენს გულში მაგ სტატიამ. მოგვხსენებთ, სვედიან გულს შეება მაშინ მიეცემა, როდესაც ადამიანი სვედას გამოსთქვამს. მისთვის უფრო მომცემთ ნებას ეს სვედა გამოსთვა, რომ ამას არა აქვს მიზნად მარტო ჩემი გულის დამწვინება, არამედ ჩვენი სამღვდლოების მავარი ძილიდგან გამოღვიძება და მათ მომავალ ბედზედ მითითებაც.

ბევრი რამ იმისთანა ჰხდება ბუნებაში და აგვრთვე კაცის ცხოვრებაში, რასაც წინაპირველა შეხედვით

ნამესტნიკს ძაგვასიისას, რომელსაც აგრე უყვარს ძაგვასია და ძაგვასილეზი, ანუ ლორის-მელიქოვს, რომელიც თვითონვე ძაგვასიის შეილია, ეწყინებოდათ თქვენი ჭკუის და მოქალაქური გრძობის გამოჩენა? ამას არა თუ მე—შეთაისის ხილზე მჯდომი გლახაც არ დაიჯერებს! თქვენ ასე ბრძანეთ, რომ მწუხარების დროს სხვა მხრების დეპუტატები ამ მწუხარების მშობ სენის წამალს ეძებდნენ—თქო და ჩვენ კი ყვავებს ვითვლიდით პეტრობურში—თქო, —ეს, ჰო, მართალი იქნება...

თვით თ. დ. წულუკიძეს კარგათ ესმის ამ მიზეზების უსაფუძვლოება და ზედნადებათ ერთი მიზეზი კიდევ გამოუძებნა, მისი ფიქრით, ნამდვილი და შეურყეველი; ისეთი დიდი იმედი აქვს ამ საბუთის პატივცემულ ავტორს, რომ წერილის ბოლოს მოუტყევიან, ვითომ და რა, —თუ სხვა საბუთებს ვაღურჩა ბახტაძე, ამ მძიმე არტილერიას მაინც ვერსად გაეჭყევაო. მის-და სასიამოვნოთ, მოგვყავს ეს ადგილი სრულებით:

„ჩვენსებლები, რომელსაც ლაშაჩავი მოდის და მის (რომლის?) თხროვნას ბახტაძე უნუგეშოთ გაუმწარებია, სრულებით არ იყო ანც ჩვენი და ანც სამოქალაქო მართებლობის საქმე, რადგანაც ეს შეადგენდა ზირ-და-ზირ იმ სამხედრო მართებლობის საქმეს, რომლის სულქვეით განვინები მსახურებენ.“

„შეუგეშოთ გამწარებული ბახტა-

დიდი მნიშვნელობა არა აქვს—რა და მხოლოდ მის შედეგები გვარწმუნებენ მის დიდ მნიშვნელობაში. თელავის სასწავლებლის საქმეც ამ ხასიათისა არის.

შედური თელავის სასულიერო სასწავლებლის ბედი დიდი ხანია ბეწვზედა ჰკიდია. დიდი ხანია რაც ნეტარ ხსენებული ექსარხოსი მესვეი სამუდამოდ გამოგვეთხოვა და წაიღო თან ის შეუსაბამო აზრები შესახებ თელავის სასულიერო სასწავლებლისა, რომლებიც მის გულში მკვიდრად იყვნენ ჩანერგილი და მუდამ პირზედაც ეკერნენ. ექსარხოსმა მესვეიმ ბევრჯელ უგდო სხვადა და სხვანაირი ქამანდი თელავის სასულიერო სასწავლებელს და ძახეთის სამღვდლოებას, რომ ეს სასწავლებელი სამუდამოდ მოეპოა, მაგრამ ყოველთვის თითქო, განგება იფარავდა იმის არსებობას. ამ ქამანდების მარჯვედ სროლას მხოლოდ შემდეგიდგან შეიტყობთ.

აღვილობრივი სასულიერო მთავრობა დარწმუნდა, რომ ჩვენი სასულიერო სასწავლებლები ძალიან კოჭლობენ და ეს კოჭლობა იქმნება ხანგრძლივი, თუ მათ მოსამზადებელი კლასები არ გაუჩინეთო. სამღვდლოებას მისცეს წინადადება: ან შეინახეთ თქვენის ხარჯით მოსამზადებელი კლასები, ან არა მოჰხსნათ სასულიერო სასწავლებლებს. სამღვდლოება ვახდა უმორჩილესი მონა ამ

ქეც“ იმას ჰტირის, ჰოი სულგრძელო თავადო, რომ იქ სადაც თქვენ „არა მკითხე მოამბე“ ბრძანდებით, თავსა ჰყოფთ და ერთ ფაცა-ფუცში ხართ, სადაც თქვენი ნამდვილი მოვალეობა —ცხვირში გულგრილათ თით-შეყოფილი არხინათ განისვენებთ. ამას მე „ჯერ ყმაწვილი“ თქვენ „საბრძნე კბილის მქონე“ დარბაისელს არ უნდა გელაპარაკებოდეთ, მაგრამ ესეც უსათუოთ „დიდ პატრიოტობით“ მომდის...

ღიან, ბატონებო, თ. დ. წულუკიძე, დიდი „ულუბუნტატი“, დასცინის ჩემ „დიდ პატრიოტობას!“ მაგრამ, დაიცადეთ, ნუ წავცდებთ სიცილი, უფრო სასაცილო წინ არის!

„თუ მართლაც ისე პატრიოტი ბრძანდება, როგორც თვითონ ბრძანებს, —სიწინაზის ხმით გაღობს ჩემზედ თ. დ. წულუკიძე, —სად იყო მაშინ, როცა ის ბრძანდებოდა ჩვენთან „დეპუტის“ სასტუმროში ორჯელ, ნაცვლად მისა, რომ ენა ამოუღებლად იჯდა და ხასი შეეჭვებოდა, ნუ თუ არ შეეძლო ჩვენთვის ჩვეუა მიეცა, რა ჰყოფდა ჩვენის მხარისათვის, ან როგორ მოეჭვებოდა“

„დიდ ხარ, ჰოი მეუფეო, და საკვირველ არიან საქმენი შენის!“ მე, ბატონებო, დეპუტატი არა ვარ: თავი, როგორც საჭირო იარაღი, მუდამ თან დამაქვს, მაგრამ სრულებით არ მახსოვს, რომ იმერეთის დეპუტატები, მათი აქ მყოფობის დროს, შორიდან

წინადადებისა და სასულიერო სასწავლებლები გადარჩნენ სიკვდილს!

ნეტარ ხსენებული მესვეი იმედს არა ჰკარგავდა, რომ ადრე თუ გვიან სამღვდლოებას აასრულებინებდა თავის საწადელს. დანიშნავდა, მაგალითებო, რევიზორად ერთ სასულიერო სემინარიის მასწავლებელთაგანს; ეს რევიზორი მილიოდა და ეუბნებოდა სამღვდლოთ კრებას: „მთავრობა (რომელი?) გაძლევთ ამ წინადადებას: ან შეინახეთ თქვენი სასწავლებელი მთლად თქვენის ხარჯით (და არა მარტო მოსამზადებელი კლასიო), ან არა მას სურს (ვის, როდის?) თქვენი სასწავლებელი დაკეტოსო“.

მოაწვებოდა ხოლმე ბოღმა ჩვენ სამღვდლოებას და ისმოდა გაუწყვეტილი „რაგქმნათ“, მანამ არ გამოუჩნდებოდათ იმისთანა პირი, რომელიც მათ თვალს აუხელოდა, დაანახებდა ამ წინადადების განძრახვას და დაარწმუნებდა, რომ მათ მთავრობა სთხოვს მარტო მოსამზადებელი კლასის შესანახ ფულს, რომ დანარჩენ კლასების შენახვებზე არც აქამდინ შეუწყნებია მაღალ სასულიერო მთავრობას სამღვდლოება და არც ეხლა უნდა მისი შეწყობა. ამ გვარ რჩევის შემდეგ სამღვდლოება აძლევდა რევიზორს ამ მოკლე პასუხს: „ჩვენ გვიკისრია მოსამზადებელი კლასის შენახვა“. ეს პასუხი სამღვდლოებისა აწუხებდა მესვეის და ჰშველოდა სამღვდლოებას. საჭირო იყო სამღვდლოებას რევიზორთან წარმო-

მაინც დამენახოს. ვერ წარმომიდგენია, თუ როგორ, მათ-და სახის უნახავად, მე მათთან ორჯელ ჩაი დავლიე! ამ არა ჩვეულებრივი შემთხვევის გამო-სამქლავებელათ მე სასტიკი გამოძიება დავნიშნე, რომელმაც აღმოაჩინა შემდეგი: რამდენიმე დეპუტატების ნაცობ და ნათესავ ყმაწვილებს განუზრახავთ მათი ნახვა და წაუყვანათ თან ორი სხვაც, ერთი ქართლელი და ერთი იმერელი; სწორეთ ერთ ამათთაგანთ მივარჩინე მე თ. დ. წულუკიძეს. ეს ყმაწვილები იყვნენ მათთან სწორეთ მაშინ, როცა ერთი ვინმე ედავებოდა თ. ნ. წერეთელს, ღლისტინის დაღუპვისათვის და აღმ. ნიჟარაძეს, თ. დ. წულუკიძის და სხვა დეპუტატების თანხადსწრებით, იერი-შით გაჰქონდათ „ღუმეტრიას“ სასტუმრო მეტის-მეტი სიფიცხით. რისთვის წაიღინენ ის ორი ყმაწვილები, მე არ ვიცი; ვფიქრობ, უფრო ცნობის—მოყვარეობისათვის. ის დრო იყო მაშინ, როცა ჩვენი დეპუტატების ქება-დიდება ღრუბელსავით აწვა მთელ პეტრობურს, როცა მათ საქმეთა გავგონებით ვაზის ფარები სკვდებოდნენ სიცილით და მათი სირცხვილის აღმუროთ დნებოდა ნევის ყინვა... შეიძლება მეც წავსულიყავი მაშინ მათთან, მაგრამ თუ უფულოთ შეიძლებოდა მათი ნახვა არ ვიცოდლი...

დასასრულ, ბოღმის ვითხოვ მკითხველთან და მივმართავ თ. დ. წულუ-

ეტივე ეს საზოგადო აზრი: „არ შეგიძლიან შენახვა ჩვენის სასწავლებლები და მაშინვე მესვეი გააქმნენ საქმე. სინოდში შემდეგ, მითომ სამღვდლოების გარდაწყვეტილობას: სამღვდლოებას არა კისრულობს მისამზადებელ კლასის თავის საზოგადო შენახვას“, და ჩვენ შეიძლებოდა აქამდინ გამოთხოვებულნი ყოფილიყავით თელავის სასულიერო სასწავლებელთან.

მართის სიტყვით, გადარჩა თელავის სასულიერო სასწავლებელი ხიფათს! მაგრამ, იქნება გვეგონოთ, რომ ამის შემდეგ დაანება თავი მესვეიმ თავის განზრახვას. თქვენ არ მომიკვდით! 1874 და 1875 წლებში გაგზავნა საქართველო—იმერეთის სინოდის კანტორამ, სადაც, როგორც მოგვხსენებთ, უმთავრესი ხმა საქართველოს ექსარხოსს აქვს, თავის აზრით, რომ თელავის სასულიერო სასწავლებელი დაკეტულიყო *).

ამ შემთხვევაში მესვეი და აგრეთვე მთელი ძანტორა **) ხელ-მძღვანელებოდნენ, ვგონებთ, თელავის სასულიერო სასწავლებლის მაშინდელ დაცემულ მდგომარეობით. თუ რა ეშველება საზოგადოდ დაცემულ სასწავლებელს და კერძოდ თელავის

*) ისილე გავითი „დროება“ 1876 წ. № 118.

**) რას აკეთებდნენ იმ დროს კანტორის წევრები—ღმერთმა უწყის.

ლუკიძეს იმ სიტყვებით, რომელნიც უძღვნა ერთმა წარჩინებულმა მწერალმა ჭრანკჭურტის პოლიტიკას: თქვენო ბრწყინვალეებო! როცა მელაპალაკობ ჩემ თავზე, ვამბობ: „ნუ ბახტაძე-თქო.“ როცა სხვა ლაპარაკობ ჩემზე—ამბობს: „ის, ბ. ბახტაძეო.“ ჩემი თავზიანობა თქვენდამი იქამდის მიდის რომ სიტყვა „თავადსაც“ აღარ ვალებ თქვენ გვარს,—მაშ თქვენ რისთვის დაივიწყეთ უბრალო ზრდილობა ჩემ-და შესახებ? მე ამას მისთვის არ მოგახსენებთ, რომ რამე მნიშვნელობას ვაძლევდ სიტყვას „ბატონი“, თუმცა,—ეს კი ჩვენ-შორი იყო!—მე უფრო ბევრი საფუძველ მაქვს, მიმანდეს ჩემი თავი ბატონი ვინემ თვითოეულ თქვენგანს, მითვის რომ მე მართლა ნამდვილი ბატონი ვარ ჩემი თავისა და ჯერ ერთ ზუთხს, არც ერთს საპირფარეო მომზადებულ ორავულს არ წაუერთვია ჩემთვის ეს უფლება. მე თქვენსევე ვცდილობ: იმერული ზრდილობაც რომ დაჰკარგოთ,—ქვერსაუნჯე დაგრჩებთ—არ ვიტყვი, მე საზოგადო საქმეში გამოსაყენებლათ,—„დიაცთა ვულის საგრძობლათ, კეკლუცთა ასათრთობდელათ მაინც?—

შეტყობოდნი,
19 ივნისს.

ღიან ბახტაძე

სასულიერო სასწავლებელს, —ამაზედ ჩვენს დროში ბავშვიც კი წამოიძახებს შეუყოყმანებლად: „აღდგენა!“ მაგრამ ევსევიმ მიიწერა უწმ. სინოდში: „დაიკავოს“. ამას სწერს სამღვდლოების თავი, რომელსაც ჰქონდა ჩაბარებული მთელი სამღვდლოების ბედი, რომელსაც უნდა ეზრუნვა და ცდილიყო სამღვდლოების ჰკუთვნების განვითარებას; ამას სწერდა სამღვდლოების თავი იმ დროს, როდესაც ჰხდებოდა, რომ მის ქვეშევრდომი სამღვდლოება ჰკუთვნებოდა და ცემული იყო, როდესაც ჰხდებოდა, რომ ყველა ხალხი გინების განვითარებას ელტვის არა მარტო რუსეთში, არამედ აფრიკის შუა ნაწილებშიც...

უწმ. სინოდმა არ ინება მელაფის სასულიერო სასწავლებლის დაკეტა. (გაგრძელება)

ოთხ-კუთხ საეკნე ნაკლები არ უნდა იყოს.

ამ საგნების შესახებ განცხადება ბ.ბ. მასწავლებლებმა და სასწავლებლის-პატრონებმა ქალაქის გამგეობაში (უზრავაში) უნდა შემოიტანონ. (3-2)

ი. გ. კურწოვი.

მაქვს ზატვი რათა ვაუწო ზატვი-ცემულ სასოგადოებას, რომ მე მაქვს ქ. ოდესაში კამპისიონი კანტორა და ვიღებ ეოველ გვარ ზაკახებსა.

აგრეთვე მაქვს საეკლესიო წმიდა სანთლისა ვაჭრობა, ქ. ოდესაში, ტფილისში, ქუთაისში და გორში.

ადრესი: დეპუტებისთვის, Одесса, Курцову.

წერილებისთვის, Одесса И. М. Курцову. (3-1)

დ უ შ ა თ შ ი

ისყიდება მამული ავალოვისა: ორ-სართულიანი დუქნები, ვენახი, სახნავ-სათესი ადგილები.

დაწერილებით პირობისა და ფასის შეტყობა შეიძლება ძუკაში, ნიკოლაევის ქუჩაზე, ბიგოლოვის სახლში, № 55. (1-1)

ინგლისის მაღაზიაში.

სოფლისათვის მოსახურავეები 4 მან.; დასაკეცი კრესლოები 2 მ. და 50 კაპ. და კრაოტები 8 მანეთილამ; სკამიანი ჯოხები 4 მან., ლამაკები 14 მან., კრესლოიანი კრაოტები 10 მანეთილამ; ბაკლები 15 კაპ. ექსტრა-ტი-ყავა, კაკაო, თოფები, რევოლვერები, პირის-სახოცები, საწერა მასალები, კალმები, და სხვ. და სხვ. (10-6)

ინგლისის მაღაზიაში

მოსახურაში 4 მან., ნასოსები 1 მ., დასაკეცი სკამები 2 მ., სკამიანი ჯოხი 4 მ., გრავატანი გრესლო 10 მ. დაწვეული, ფილტრები 4 მ., ქინძისთავების შესანახავი 50 კაპ., სრუსტალის ჩაის სტაქები 25 კაპ. და 30 კაპ.; ლუბიშკები და პასტილას თამბაქოს მსმარებლებისთვის 60 კაპ. ინგლისური ჯანსები და სხვა. (20-12)

ВЪ ДУШЕТЪ

ПРОДАЕТСЯ ИМЪНІЕ Г-жи Аваловой: двухъ - этажныя лавки, виноградный садъ, пахатныя земли.

О цѣнѣ спросить Въ куки, Николаевская ул., д. Гиголова, № 55. (1-1)

ლონდონის მაღაზია

პრენის მოედანზე № 2, კომერციულ ბანკის ქვეშ, დაარსებულია წმინდა პიანტის და ჩინეთის პირველი მოწვეის ჩაის გასაყიდველად და ასაკეთესო ინგლისის საქონლებისა, მაგალითად: თოფების, რევოლვერებისა, ბოქლოძთა, ტაბაკების (ფოდნოსი) კრაოტების, დანა-ჩანგლების, საჩაიე, ქიქების, შოკოლადის, კაკაოს, გემრიელი სუკრის ერბო, სასურნებელის, საპონის, ცხვირ-სახოცების, შროთკი წინდების, ჩულქების, კარანდაშების, რკინის კალმების და სხვ...

(100-93)

მიუხედავად იმისა, რომ ბაყი მოძატა, საქონელი გაიფილება ისევე იმ ფასად, როგორც წინეთ იყო: გონგო-ჩაი 1 მ. 5 კ. და 1 მ. 10 კ.; საუკეთესო მისინგი 1 მ. 20 კ. და 1 მ. 40 კ., მშვენიერი გაისაუ 1 მ. 60 კ. და 1 მ. 80 კ. ძრეელ გარგი ჩაი 2 მ. გირვანქა უქალაღლოთ.

ინგლისური რევოლვერები 4 მ.—40 მანეთად და თოფები 20—200 მანეთად. ინგლისის მაღაზიაში. სააკენტო ბარნსის უნაგრების გასასყიდვად, ჯონსის კლიტებისა, შოკოლადისა და ექსტრაქტისა კაკაო ჭრის რომელთაც დაიმსახურეს ზარფის მსოფლიო გამოფენაზედ საქონელს მენდალი. გირვანქა არმატიული ჩაისა ლამაზი ჩაისივით 1 მ. 65 კ. და სულ საუკეთესო 2 მ. 30 კ. გარვები მოიკებენ, თუ იყიდან ზღამათ ინგლისის მაღაზიაში. მთელი კოსტიუმი 15 მ. ხველების კონფეტები 60 კ. ერთი გირვანქა. (100-75)

მოსახურაში 4 მანეთად, ნასოსები 1 მან., დასაკეცი სკამები 2 მან., სკამიანი ჯოხი 4 მან., გრავატანი გრესლო 10 მან. დაწვეული, ფილტრები 4 მან. ქინძისთავების შესანახავი 50 კაპ., სრუსტალის ჩაის სტაქები 30 კაპ. თითო,

ინგლისური ვანები და სხვ. ინგლისის მაღაზიაში.

10,000 რუფელი-ქალის წინდები 25 კაპ. დაწვეული 75 კაპ.—დაისინ, 10,000 რუფ. კაცის წინდები 35 კაპ. 1 მან.—დაისინ, 7,000 ჰანდოსები 5 კაპ.—5 მან.—დაისინ., 1,000 გრავატები 5—35 მან.—დაისინ, 400 არშინი ბომაზე 1 მ.—1 მან. და 30 კაპ.—დაისინ, 800 არშ. ჰარუსინა 40 კაპ.—1 მ.—დაისინ, 300 რევოლვერი 4 მ.—35 მ.—დაისინ, 200 ჰლბომი ნასკავრ ფასად. 10,000 გირვანქა მშვენიერი ჩაი თავის ჩაინიკებით 1 მ.—65 კაპ., რკინის კალმები ყველა გვარ ხელისათვის. (15-11)

ისყიდება ინგლისის მაღაზიაში

30%-ზე უფრო იაფად, ვიდრე სადემ სხვაგან: მურაბა, კაკაო, ბრინჯი, ჭურჭლეულობა, ზაქლები, ტაბაკები, ჰირის დასახანები, ჩაინიკები, სტაქები, ჰანდოსები, კლიტები, დასები, კოვჩები, გაღები, ქაღალდი, კარანდაშები, რუფლები, თოფები, რევოლვერები, ჰლბომები, გრაოტები, ტანსაცმელი, ტრიგო, ჰარუსინა, ცხვირ-სახოცები, ჰირსახოცები, კლეონკა, კაცის და ქალის წინდები, უნაგრები, ჰორტკეინი, სერესი, კონიაგი და სხვ. ჩაი ჰარტიებით ვაჭრებს ფუთობით 44, 46, 48, 50, 52, 54 და სხვ...

იქვე იაფად: შერბეთი, მაგნეზია და წყურვილისგან ლუბიშკები, რევებისგან ქინძისა ლინო, კარბოლის ჰარშოკი, საპონი და წამლები ეზიდებისგან დაწვი-სა, მედიკური ქაღალდი ფეის-ადაგები-სათვის, სპარსეთის ჰარშოკი და სხვ. (15-12)

ბრიტუროვის წიგნის მაღაზიაში (ბა-ლის პირ-და-პირ) და ბ-ნი იოანნი-სიანთან (ოკრუტის სუდის ქვემოთ) ისყიდება წერა-კითხვის საზოგადოების გამოცემა:

წითელი ფარანი, ფასი 15 კ.
სატაური — — — 10 კ.

ბიბლიოგრაფიული განცხადება.

დედ-მენა ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, სასალსო სკოლებში სასმარებელი, მესამე გადასწორებული გამოცემა. ამ გამოცემაში ჩამატებულია ოცზედ მეტი ახალი საღვთური მოთხრობა და ლექსი; ახალი ახდასები და გამოცხადებები, შესწორებული შინაარსი და ეს სტატიებისა და რედაქციის ახალი სურათი არის ჩართული. ისევეა გამოცემის ბრიტუროვის მაღაზიაში გუგისის სიღის ურში. ფასი ექვსი შაური. მაგრამ წიგნი სუთმურათ დათმობათ სასალსო სკოლებს და სხვა სასწავლებლებს, როცა იყიდან ნადდს ფულზედ ოც-და-ათს ეგზემპლარსა და კემპონირებს, როცა წაიღებენ ასს ეგზემპლარსა.

ბუნების ძარი ანუ საკითხავი წიგნი უმცროს კლასებში სასმარებელი, მესამე გამოცემა შეკვეთული ახალი სტატიებით და შეკვეთული სურათებითა და საქართველოს კარტიით; ფასი თხუთმეტი შაური. ისევეა ბარანოვთან და სხვა წიგნების მაღაზიებშია. ეგზემპლარი დაკომბათ თოთხმეტ შაურათა, ვინც თხუთმეტს ეგზემპლარს ერთთ ნადდს ფულზედ იყიდის, ცამეტ შაურათ, ვინც ერთად წაიღებს ოც-და-ათს ეგზემპლარსა და სამ ანახათ ასი ეგზემპლარის ერთთ შეიღველს.

გისაც სურს ან პირველი ან მეორე წიგნი უფასო ჩასმული მიიღოს, წიგნის ფასს უნდა სძმი შაური დაუმატოს.

როგორც დედ-მენა, ისე ბუნების ძარი მოწონებლინი არიან (რემენდოვანი) და სახელმძღვანელოდ დადებული პეტერბურგის მსწავლულთა კამიტეტისაგან, განათლების მინისტრის დამტკიცებით. (10-7)